

Posamezne številke:
Navadne Din —75,
ob nedeljah Din 1.50.

"TABOR" izhaja vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 18. uri s
datumom naslednjega dne ter stane
mesečno po 10 D 10—, za ino-
skratko D 18—, dostavljen na dom
D 11.50, na izkaznice D 10—
inšerati po dogovoru.

Naročila se pri upravi "TABOR"
MARIBOR, Jurčičeva 11.

Poslana plačana v gotovini.

TABOR

Posamezne številke:
Navadne Din —75,
ob nedeljah Din 1.50.

UREDNIŠTVO se nahaja v Mariboru,
Jurčičeva ul. št. 4, I. nad-
stropje. Telefon intern 278.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, pritličje, dno. Tele-
fon št. 21. — SHS poštnoštevilni
številni št. 11.387.

Na naročila brez denarja se ne
odira. — Rokopisi se ne vračajo.

Leto: III.

Maribor, nedelja 19. novembra 1922.

Številka: 263.

Dr. Avg. Reisman:

Inteligenca — na deželo!

Noben pesimist ne more tožiti, da bi imeli letos v Mariboru premalo priložnosti, uživati dobro duševno zabavo. Imamo dobro gledališče, ki ga vsled znižanega abonementa lahko obiskuje vsak duševni delavec, imamo dovolj dobrih, umetniških koncertov, za 2 Din. mesečno lahko v dobro zakurjeni dvorani Čitalnice vsak dan prebiramo jugoslovanske časopise, v »Ljud. knjižnici« je na razpolago vsa slovenska literatura in tudi srbohrvatska, češka in svetovna v nemških prevodih je dobro zastopana: prilike več kot dovolj tudi za intenzivno notranje duševno življenje. Za temeljitejši študij ima precejšnjo zbirko znanstvenih knjig »Študijska knjižnica«.

Razveseljivo kulturno življenje pa opažamo že ob začetku zimske sezone tudi na deželi. Od vseh strani poročajo o številnih prireditvah Čitalnic, Bralnih društev, pevskih zborov, javnih knjižnic, dramatičnih odsekov in sokolskih društev. Marsikje pa žal še niso začeli: manjka delavcev, vspodbude od zunaj, sredstev, orientacije.

O priliki slavlja 60letnice mariborske Slovanske Čitalnice meseca majnika smo ob lepi udeležbi kulturnih društev z dežele in ostalih mest ustanovili podružnico ljubljanske »Zveze kulturnih društev«, ki bi naj organizirala smotreno delo vseh naprednih kulturnih društev v mariborski oblasti. Našemu vabilu za pristop se je odzvalo precej društev, ostala naj privabimo naše delo. Zadnji čas dobivamo od raznih društev prošnje za predavatelje, ter smo tem vabilom deloma že tudi ustregli. Nastopajoča zima bo življenju po naših kulturnih društvih še bolj oživila, in zato je potrebno, da čim prej organiziramo tem društvom v Mariboru ognjišče v podružnici »Zveze kulturnih društev«, kjer bodo imeli vsak hip pripravljenih dovolj vsakovrstnih predavanj z dobrimi ljudskimi predavatelji za kmečke in delavske sloje, pa tudi globljevih, znanstvenih razprav, literarnih pomenkov, sploh kratka razmišljanja o sodobnih vprašanjih, ki zanimajo javnost in bodo vzbudila v poslušalcih toliko pozornosti, da se bodo s snovjo v dolgih zimskih večerih potem še sami dalje pečali.

Predavatelji pa bodo obenem imeli dolžnost, o priliki predavanja revidirati vse poslovanje včlanjenih društev, dajati nasvete, vzbodbude, zbrati statistični material o delovanju društev in sploh kulturnem stanju v dotičnem okraju za centralo. Tako bomo lahko v kratkem vodili iz naših kulturnih središč vse duševno življenje v teritorijih oblasti. Tega hvaležnega kulturnega dela se lahko oprime vsak inteligent, ker bo dobil vse izdatke za vožnjo, prenočnino in prehrano povrnjene. Upamo, da bo moralno zadoščeno in notranja zadovoljnost, ki nam jo daje takšno delo, pritegnilo v naš krog vse idealiste, — narodne delavce ne samo v besedah, ampak v praksi.

Inteligenca v večjih mestih veliko premalo izrablja svoje duševne zmognosti izven poklica. Po deželi pa ponekod posamezniki vzdržujejo delo pri Sokolu, Čitalnici, sodelujejo pri igrah in pevskih zborih, v gospodarskih korporacijah, občinskem odboru in bogve kaj še vse. Ako bi v Mariboru vsak inteligent toliko storil izven svoje službe za javni blagor, ali pa vsaj sen- co tega, bi čez noč preobrazili naše ljudstvo in potem bi res rastla dušev-

Politična situacija.

Ponovne konference demokratičnih in radikalnih delegatov.

Beograd, 18. novembra. (Izvirno.) Vključ vsem, da se demokratični in radikalni delegati ne sestanejo več, da bi se posvetovali skupno o sedanjem razmerju, je bila včeraj popoldne konferenca obojestranskih delegatov, katere so se udeležili Ljuba Davidović, Jovanović, Pečić, Andrić in Wilder. Po enourni konferenci so se zedinili v naslednjem: 1. so določili že sprejeto vrsto zakonov, ki naj se rešijo še pred volitvami; 2. v klubih se naj bistvena vschina delovnega pro-

grama že vnaprej pretresa ter naj v ta namen posamezni ministri podajo v klubih o predlaganih zakonskih načrtih svoje ekspozicije, zlasti o direktnih davkih, invalidnih itd., 3. odbor delegatov bo obravnaval vsa sporna vprašanja, ki bi se pojavila tekom debate o posameznih zakonih. Zlasti velja to za uradniški zakon, da se pospeši njegov sprejem. Delegati so se sporazumeli, da te sklepe predložijo klubom in potem nadaljujejo delo. Demokratiški klub ima sejo v nedeljo dopoldne.

Razprava o vojaških nabavah.

Beograd, 18. nov. (Izv.) Včeraj je finančno-ekonomski komite imel sejo, da se posvetuje o predloženih ponudbah za vojaške nabave. Od 9 ministrov, ki tvorijo komite, so bili navzoči Vilović, Žerjav, Kumanudi, Rafajlović, Vukčević, Pucelj in tudi vojni minister. Komiteju sta predloženi dve ponudbi. G. Arangjelić ponuja za 16 milijonov dolarjev, g. Kondić tudi nekaj čez 16 milijonov. Komite je zavzel stališče, naj se ponudniki pozovejo in

zaslišajo, katere tovarne zastopajo. Po dolgi razpravi so ponudniki ceno znižali na nekaj čez 13 milijonov dolarjev. Imena tovarn, ki stoje za ponudniki, se na prošnjo vojnega ministristva drže tajno. Danes se posvetuje o tem mim. svet, ki ima sejo ob 9. uri dop. Vlada bo pretresala, katera ponudba je v vprašanju obveznih odplačil ugodnejša. O materialu, ki se bo nabavil za ta denar, se bo podrobno razpravljalo.

Sultanov beg na Malto.

Prestolu se ne odreče.

Carigrad, 17. nov. (Izv.) Sultan je pobegnil na neko angleško oklopnico, ki je takoj odpotovala na Malto.

Carigrad, 17. novembra (Izv.) Ko se je sultan s svojim sinom vkrcal na ladjo, je izjavil, da se ne odreče prestolu, marveč le odpotuje z ozirom na grozečo mu nevarnost.

London, 17. nov. Reuterjev urad poroča iz Carigrada o sultanovem begu sledeče: Sultan je v sredo zvečer pisмено sporočil generalu Harringtonu, da je njegovo življenje v nevarnosti, zato pa je prisiljen prositi za britansko zaščito. Danes jutraj se je pripeljal pred palačo, v kateri je sultan stanoval, avto britanskega poslanstva z dragomanom in adjutantom generala Harringtona. Straža je takoj na to

odstopila in iz palače je stopil sultan v spremstvu svojega sina Ertogrula in šestih članov sultanovega štaba. Sedli so na avto in so se odpeljali v oni del pristanišča, kjer je zasidrana britanska mornarica. Tu sta jih pričakovala general Harrington in britski nadkomisar Henderson. Sultan se je na to podal na ladjo Malaya, ne da bi kdo opazil njegov beg. Henderson je pozdravil sultana v imenu kralja. Sultan mu je odvrnil, da se čuti pod zaščito Velike Britanije popolnoma varnega in da odhaja le radi neposredne nevarnosti, ne odreče pa se svojim vladarskim pravicam. »Malaya« je takoj na to odplula proti Malti, kamor bodo med tem dospеле odredbe glede nadaljnjega sultanovega bivališča.

Nova brzajavna zveza Zagreb—Sarajevo.

Zagreb, 18. novembra. (Izvirno.) Dozdaj je imelo Sarajevo z Zagrebom samo eno brzajavno zvezo. Odslej bo imelo dve. Od Sarajeva do Siska je žica že napeta in če bo zagrebška direkcija izpopolnila spoj do Siska, bo zveza gotova. Nova zveza gre čez Travnik in Banjaluko. Je nad 250 km dolga in bo dovršena v dveh mesecih.

Spremembe v nemški vladi.

Berlin, 17. novembra. (Izvirno.) »Politisch-parlamentarische Nachrichten« poročajo, da bo designirani državni kancler Cuno skušal še tekom današnjega dne sestaviti novo vlado. Namerava prevzeti vse ministre prejšnje dr. Wirthove vlade, izvzemši ministra Giesbertha (pravosodje), ki ne more iz zdravstvenih ozirov ostati na svojem mestu. Za ministra obnove je določen dr. Hilferding. Socialni demokrati pa zahtevajo z vsjo odločnostjo še eno, doslej pristo ministrsko mesto. »Nachrichten« izvejo nadalje, da je socialno-demokratiški poslanec Müller v včerajšnjih pogajanjih s Cunom izjavil, da bi socialni demokrati v sedanjem položaju nikakor ne mogli privoliti v takozvano veliko koalicio.

Stavke nemških akademikov na Češkem.

Praga, 17. novembra. (Izvirno.) Kakor doznava »Bohemia« je prosvetni minister Bechyně po zaslišanju rektorja Steinherza določil, da se redna predavanja preložijo do srede, dne 22. novembra.

Če bi pa se predavanja do tega roka iz kakršnegakoli vzroka ne mogla pričeti, bo prosvetni minister predlagal ukinitje zimskega semestra na nemški univerzi ter povzel nadaljne korake, da zopet vzpostavi na zavodu red. Iz Brna pa poročajo, da so slušatelji nemške tehnične visoke šole proglasili tridnevno simpatijsko stavko.

Velike demonstracije brezposelnih v Angliji.

London, 17. novembra. (Izvirno.) Danes dopoldne so priredili brezposelni v Hydeparku velike demonstracije, katerih se je udeležilo nad 25.000 brezposelnih delavcev. V svojih govorih so izjavili, da ne zapuste Londona, predno osebno ne govore z Bonar Lawom.

Pred sestankom zavezniških premijerjev.

Rim, 17. novembra. (Izvirno.) Ministrski predsednik se bo osebno udeležil sestanka Poincaréja in Lord Curzona v nekem mestu ob ženevskem jezeru.

Pariz, 17. novembra. (Izvirno.) Danes je dospel semkaj Lord Curzon.

BORZA.

Curit, 18. novembra. (Izvirno.) Predborza. Pariz 38.05, Zagreb 2.15, London 24.24, Berlin 0.08 ena osminka, Praga 17.25, Italija 25.15, Newyork 541.—, Budimpešta 0.225, Dunaj 0.0072, žig krone 0.0075. Varšava 0.035, Sofija 3.85, Bukarešta 3.50.

na in gospodarska kultura. Potem tudi ne bi bilo več tistega velikoga propada med priprostim ljudstvom in inteligenco, ki se sedaj od dne do dne veča. V Mariboru imamo celi kader inteligenca, ki pa je večinoma popelnoma mrtev kapital. Večina se izgovarja s pomanjkanjem časa, s preobremenjenostjo dela v službi. Da je to le komeden izgovor, nam dokazujejo številni izredno agilni društveni delavci iz sodnih krogov, kjer imajo pač najnapornejše delo v poklicu.

Najjasneje pa govori statistika. Pogledimo delo po naših društvi in ostalih korporacijah in primerjajmo s tem delovanjem številke mariborske inteligenca z akademsko izobrazbo in ostalih duševnih delavcev, ki bi lahko vstopili v delokrog »Zveze kulturnih društev«. V Mariboru imamo: juristov: pri sodnji in drž. pravništvu 37, odvetnikov in koncipientov 33, upravnih 16, notarjev in kandidatov 6, finančne stroke 12, zdravnikov 20, inženjerjev in geometrov 20, profesorjev 84, živinozdravnikov 10, mešč. in ljudskih učiteljev 122. Če ti stanovi nam dajejo 360 duševnih delavcev, torej celo armado inteligentov, ki bi lahko zagrabila v ljudsko prosvetno delo. In koliko stori v resnici ta armada? — Imamo pa še nebroj drugih inteligentov, ki bi lahko ravno tako koristno sodelovali, razni zasebni uradniki, n. pr. od denarnih zavodov in drugih, igralci, umetni slikarji, inteligentnejši trgovci, podjetniki, številni ostali drž. uradniki itd. itd., — da ne bo kje zamere.

Naj bo dovolj naštevanja in razmotrivanja, vsi, ki smo dobre volje, vemo, kaj nam je treba in da nas je za to delo treba mnogo. Zato vabim vsa, kogar iz zgoraj naštetih in izpuščenih, da se udeležijo sestanka, ki ga bo prihodnji teden sklicala Zveza kulturnih društev, da vse gornje misli in načrte z združenimi močmi praktično izvedemo.

*) Op.: šteti so le Slovenci.

Nemčija pred zimo.

(Dopis iz Berlina.)

V Nemčiji se dogaja nekaj, česar ne moremo prav razumeti. Zaman u-gibamo, kakšen bo konec, če se bodo stvari razvijale v dosednji smeri. Velike načrte o sanaciji prehitavajo dogodki, ki nastopajo kot neizprosna logika zgodovine. To, kar je bilo včeraj vzrok morebitne katastrofe, je danes že katastrofa, ki pa postaja izhodišče novih in vedno novih dogodkov.

V zadnjih mesecih so se razmere doobra izpremenile. V začetku leta je obstajalo upanje, da se bodo valutne razmere izboljšale in rapalska pogodba je kot prvi uspeh nemške politike v povojni dobi osvežila za trenutek samozaupanje nemškega javnega mnjenja; toda te slabotne upe je kmalu pomandral grunwaldski zločin. Ob genovski konferenci se je zjasnilo. V Evropo so prihajali bankirji iz Amerike in ponujali posojila. V politiki je bilo nekoliko več jasnosti. Rathenau je jamčil pred Ameriko, pred Francijo, pred svetom. On je v Genovi deklariral Italijanom italijansko pesmi, v Cannesu je povzročil francosko ministrsko krizo, v londonski Lombardstreet se je sporazumeval z angleškimi finančniki. Ko je padel ta mož kot žrtev političnega umora, je na obzorju nemške politike zašlo solnce. Le nekoliko mesecev je bilo treba, pa sta negotovost in finančna stiska povzročili najskrajnejšo napetost in desorientacijo v vsem gospodarstvu, sled-

Danes, v nedeljo, ob pol 20. uri zvečer

koncert „LISINSKI“ v Götzovi dvorani.

Predavatelj je dosegel s sugestijo, da je porodnica rodila brez vsake bolečine. Brezbolnost je trajala tudi deset dni in celo več, ter se je dala doseči celo telefonično, seveda so zdravniki porodnico že pripravili na to.

— Blizamo se večnemu življenju. Dunajski profesor Finkler je, kakor poročajo listi, izvršil v zadnjem času več zanimivih poizkusov z gosenicami. Najzanimivejša je, da je gosenicam rezal glave ter jih menjal: glave so zopet prirastle in gosenice so živele dalje. Pomislimo sedaj, kaj bi bilo, če bi se dalo na ta način menjati glave tudi ljudem! Mladini sploh ne bi bilo več treba študirati, kajti izmenjalo bi se ji enostavno glave z glavami modrih starih ljudi, ki so na tem, da umro. Na ta način bi bil tudi rešen problem nesmrtnosti, kajti glave so vendar središče vsega bistva in te bi z mladimi telesi živele dalje. Tako bi se pametne glave ohranjemale dalje, neumne pa bi se enostavno zavrgle s slabimi telesi. Sicer pa se itak vedno bolj približujemo nesmrtnosti. Dunajski profesor Steinach je iznašel način pomlajevanja in bo, kakor poročajo listi, v kratkem izvršil praktični poizkus na ekcesariju Viljemu. Na Hrvaškem se je prošil mesec dogodil drug, še bolj zanimiv slučaj, ki pomeni velikansko odkritje s še nepreglednimi posledicami. V neki vasi je vdarila strela na mrtvaški oder nekega kmeta — in mrtve kmet je zadet od strele zopet oživel! Ker je neki Amerikanec, kakor poročajo Glas Svobode, iznašel pripravo, s katero se da umetno uprizorjati pravi pravcati blisk in grom kakor v oblakih, bomo s to pripravo torej lahko pošiljali strele v mrtvece in jih — obujali. Povsod torej nove iznajdbe, ki obetajo smrti — smrt. Končno bo morda imel oni Anglež le prav, ki obeta po 31. decembru 1925 večno življenje. Lepe utopije, kaj?

— Nov prezident Letške. Letški državni zbor je izvolil člana demokratične stranke Johna Tschakstea za predsednika republike Letške.

— 30 milijonov vstopnine. Seveda ruskih rubljev. V Moskvi se je namreč mudil sloviti češki virtuoz Jan Kubelík, ki ga je posebej povabila sovjetska vlada, da zaigra novi buržoaziji. Vstopnina je iznašala 30 milijonov rubljev. Ob istem času pa ruski umetniki in znanstveniki kot stari, nepotrebni »buržuji« umirajo od gladi.

Velika tatvina v nemški državni banki. 13. t. m. zvečer je bilo v nemški državni banki ukradenih 10 milijonov mark.

— Ekskaizer Wilhelm — laže. Znamo je, da je živši nemški cesar Viljem objavil svoje spomine, ki so marsikogar razočarali, najbolj pa tiste, ki so mu plačali pravi cesarski honorar. — Viljem je namreč slab stilist, povrh tega pa ni vedel povedati nič novega, k večjemu se je branil pred očitki, češ, da je on hotel svetovno vojno. Te dni so ga v pariškem listu »Temps« osteli ruski generali in mu vrgli v obraz očitke, da je lažnjivec, ker je trdil, da je ruski general Čerbačev že v maju l. 1914 v nekem svojem govoru pred častniki vojne akademije v Petrogradu napovedal skorajšnji izbruh vojne. General Čerbačev ob tem času sploh ni bil poveljnik vojne akademije, marveč se je nahajal v službi v Kijevu. Najboljši dokaz, da ni vedel ničesar o bližajoči se vojni, je dejstvo, da se je podal na dopust v Švico in se je s težavo vrnil že med mobilizacijo na Rusko.

— Alkohol določevalec državne usode. Nepričakovana zmaga demokratov pri volitvah v ameriški senat je splošno presenetila, ker ni bilo nikakor mogoče proumeti, kako da se je politično mnenje v Ameriki tako naglo spremenilo. Razrešitev te zagovetke dobivamo komaj sedaj iz vesti ameriških listov, ki naglašajo, da je demokratom pripomogel do zmage — alkohol. Za vse področje seveda ameriških Združenih držav velja prohibicija, to je prepoved alkoholnih pijač, kar pa večini Amerikancev ni po godu; privoščili bi si včasih radi kako četrtinko vina, piva ali whiskyja. To odpornost večine Američanov proti prohibiciji so spretno izrabili demokrati za

volitve ter obljubljali svojim volilcem, da bodo, ako zmagajo, uknili zakon o prohibiciji ter zopet dovolili prodajo alkoholnih pijač. To je vleklo in demokracijo so si priborili že pri teh volitvah znatno večino. Tako je v Ameriki alkohol, ki je poleg denarja najmočnejši vladar sveta, odločil politično usodo države. Če bodo mogli demokrati že sedaj uresničiti svojo obljubo, je drugo vprašanje; počakati bodo morali najbrže še do prihodnjih volitev, da se še bolj okrepe.

— Naraščanje blaznosti v Ameriki. Ameriški listi beležijo statistične podatke o naglem naraščanju blaznosti v Ameriki. Ta pojav pripisujejo alkoholni prepovedi. Brezpogojni častilci Bacha so iznašli neko novo alkoholno pijačo, tzv. munšajn, ki jo izdelujejo skrivaj in katera ima skrajno škodljive posledice. Tako se je število blaznih pomnožilo samo v mestu Chicagu za 160 odstotkov. Na teden zblazni okoli 150 ljudi, večina zaradi uživanja munšajna.

— Švica proti navalu tujcev. Švicarska šteje 3.880.000 prebivalcev, od teh je 405.000 tujih državljanov. Sedaj je izdal zvezni svet nove odredbe proti prevelikemu navalu tujcev. Po teh odredbah bo 5000 tujcev prisilno naturaliziranih, 7000 tujcev bo na podlagi lastne prošnje sprejetih za švicarske državljane. To nameravajo storiti vsako leto, dokler se število tujih državljanov ne zniža na znosno stanje.

— Koliko ljudi je izgubila Rusija? Iz Varšave poroča »Centropress«, da je imel ruski sovjetski komisar Semaško v Znanstvenem domu v Moskvi predavanje o posledicah svetovne vojne. Po njegovih podatkih je izgubila Rusija skoraj 14 milijonov ljudi. Upadanje porodov izkazuje nadaljnjih 4.855.000 izgube. Če prištejemo še ljudi, ki so umrli od gladi in na nalezljivih boleznih, moramo računati, da je Rusija izgubila skupno 20 milijonov ljudi.

— Ples v Nemčiji prepovedan. Padec nemške marke je imel med drugimi dalekosežnimi tudi popolnoma nepričakovane posledice — prepoved plesa. Težek gospodarski položaj sili Nemčijo k varčevanju. Radi tega je izdala vlada naredbo, da se morajo vsa zabavišča v Nemčiji — in teh ni malo — zapreti. Tako bo letošnji pust v Nemčiji precej žalosten, posebno za zabave željni mladi svet. Silno v skrbel so baje skrbne matnice, katerim je usoda poklonila mnogo naslednic, kako jih bodo spravile pod klobuk.

— Vodja irskih ustašev prijet. Kakor poročajo angleški listi, se je vladnim četam te dni posrečilo, da so prijeli znanega voditelja irskih vstašev, Erskine Childera. Childera sam ni niti Irec, temveč čistokrvni Anglež ter se je boril tudi v angleški vojski. Šele v zadnjih letih se je pridružil sinfajnovskemu pokretu ter postal eden glavnih voditeljev. Pri tej priliki so kmalu ujeli tudi De Valero, ki pa je še pravočasno pobegnil.

— Kongres ruskih monarhistov v Parizu. Te dni se je pričel v Parizu kongres ruskih monarhistov. V glavnem se je razpravljalo o ustanovitvi enotne organizacije vseh ruskih monarhistov, ki so razkropljeni po svetu. Na dnevnem redu je bila tudi kandidatura velikega kneza Cila na ruski prestol. Posvetovanja se bodo prihodnje dni nadaljevala.

— Pismo iz sovjetske Rusije. Nemški listi objavljajo vsebinsko nekega zasebnega pisma, ki je bilo koncem septembra odposlano iz večjega ruskega mesta in ki ne potrjuje zadnje tedne tako popularnih vesti, češ, da so v Rusiji zavladale normalne razmere. Dotična oseba piše: »Cene živitov so se zopet povišale in zima, pomlad, poletje nam utegnejo prinesiti novo lakoto. Funat (410 gramov) črnega kruha stane sedaj 160.000 rubljev, beli kruh 329.000 Funat surovega masla bo kmalu stal 2 milijona. Davki so vedno višji. Za našo stanovanje plačujemo mesečno 5 milijonov, vodo pa še posebej. Poprave mora izvršiti vsak sam, ali pa plačati. Značilno je, da sedaj priznavajo pravico do lastnega pohištva — pač zato, ker so se častiti sodrugi preskrbeli z »buržoaskim« pohištvom. — Kosilo sta-

ne 800.000 rubljev, pa brez kruha. — Kljub temu, da ima Rusija ogromne gozdove in premogovnike, stane 1 pud (16,38 kg) drv 1,6 do 2 milijona rubljev, pud premoga pa 3 milijone. Železniške zveze so slabe, vlakci večkrat obide med potjo, ker jim zmanjka kuriva. V poletju so tudi pri nas rekvirirali cerkvene dragocenosti za »stradajoče«. — Poroke se vrše redko, so prišle iz mode; enako tudi krsti in do neke mere celo — porodi.«

Dopisi.

Radvanje. (Še enkrat veselica vinske trgatve). Poročilo o tej veselici v »Taboru« in »Narodnem listu« nič ne omenja nemškega značaja te veselice. Na veselici se je dražbalo in klicalo vse po nemško, nemški visokošolci so peli pozno v noč skupno z godbo nemške pesmi. Natakariče, prodajalke, blagajničarji, ter uslužbenci Anderletove gostilne so nagovarjali ljudi samo po nemško, samo točke, katere je prednašal učiteljski pevski zbor, so bile slovenske. Slovenska govorica je bila potisnjena v kot. Dozdeva se, da so se nalašč najeli nemški uslužbenci, nemška godba in so se naročili nemški visokošolci, da so veselico prebarvali z nemškimi barvami. Mariborski Slovenci smo pri tej veselici spoznali da imajo mariborski Nemci v Anderletovi gostilni svoje pribežališče, a v grofici Silingen pa svojo dobrodošlo oporo. —

Ljutomer. Dne 13. t. m. je pri novi hiši, ki jo gradi trgovec Krainc na Glavnem trgu, padel delavec Mihajlič s prvega nadstropja kakih 8 m globoko. Onesvestil se je takoj, toda zdaj je kljub notranjim poškodbam izven nevarnosti. Nezgodna se je pripetila pri razdiranju odra; menda ne zadene stavbenika nobena krivda. Še isti večer so se posestniku Antoliju splašili konji; eden izmed njiju je drvel v mraku skozi trg, prevrgel hlapca trgovca Senšena, ki ga je potem še povozil voz tuk. župnijskega, čigar konji so se tudi splašili. Strli so mu roko in nogo.

Iz Rogoške Slatine. Po dolgotrajnem deževju, ki je odvrnilo v septembru marsikakega gosta od obiska našega zdravilišča, je razlilo zopet blagodejno solnce svoje žarke po lepi Rogoški Slatini in nje okolici. Sramežljivo zakriva preje tako mnogobarveni park svoje spremenjeno lice pod zimsko odejo, s katero ga je odel skrbni vrtnar, a po belih peščenih potih se ogrevajo gosti — prvi gosti zimske sezone. Počasi, z nekakim nezaupanjem so se začeli oglašati in prihajati. Ni čuda! Kdo si more predstavljati Rogoško Slatino, če jo pozna iz letne sezone, v zimskem miru. Razkošnost, mednarodno vrvenje, godba, koncerti, a sedaj vse tiho in mirno. Če pogledam na ta park, se mi zdi, da gledam na jezero po burnem viharju. Preje valovi, sedaj mirna gladina. In zdi se ti, da se razlije vsa tvoja notranjost po tej gladini, kjer jo boža lahek vetrič tako blagodejno, da čutiš v sebi vso srečo življenja. V tem trenutku se ti zdi nerazumljivo, da morejo iskati ljudje zdravja v viharni dobi letne sezone, ko more vendar ta rajski mir združen s tukajšnjimi zdravilnimi sredstvi najbolje učinkovati na proces tvojega zdravljenja. Prost vseh spon svojega poklica in družabnega življenja si urediš tu za nekaj dni življenje prav tako, kakor ti prija. In to je ravno balzam za tvoje razburjene živce, ki ti provzročajo vse domnevane in tudi resnične bolezni. In zdi se mi, da nisem osamljen s temi svojimi nazori. Na obrazih gostov vidiš tako tiho zadovoljstvo, kot bi ne bilo na svetu ne bolezni in ne zabav. In če jih opazuješ v kavarni pri čitanju časopisov, vidiš, kako hitro jih polože na stran. Le nič slišati od zunaj, dokler še trajajo dnevi miru in odpočitka. In čudiš se, kako oživi v tej naravi gost, ki je prišel sem nezadovoljen sam lektarna odpravi v lastni režiji. Ker s seboj in mrzlec ves svet. Dober zrak

Ptujske vesti.

Nesreča s tovornim avtomobilom. Alojz Repa na Ptujski gori se je dne 13. nov. 1922 težko ponesrečil. S tovornim avtomobilom je vozil kamenje iz Majšperga na Ptujsko goro ter se vračal s praznim autom navzdol v Majšperg. Pri tem mu je ušel auto čez cesto v globočino in se prevrnil. Repa bo okreval.

Smrtna nesreča. Sin udove Pučko v St. Lovrencu na Dr. p. je vozil kostonjev les za tovarno čreslovine v Majšpergu. V Podložah, ko je peljal navkreber, je skočil z voza, pa tako nerodno, da je padel pod voz in mu je kolo glavo zdrobilo, da je bil takoj mrtev.

6 bikov in 12 telic muropoljske pasme so kupili kmetovalci v ptujskem okraju po posredovanju vladnega komisarja g. Brančiča in živinorejskega instruktora g. M. Zupanca na plemenskem sejmju v St. Jurju ob j. ž. za zboljšanje živinoreje v ptujskem okraju.

Prekmurje.

Železnica Ormož—Ljutomer—Murska Sobota. Komisija, ki je pred kratkim dospela v Ljutomer, je sestojala iz zastopnikov državne in Južne železnice ter se je na licu mesta pogajala v zadevah, ki se tičejo pri gradbi omenjene proge obeh strank. V Ljutomeru ostane dosedanjí kolodvor ter se le nekoliko razširi. Proga se zgradi sicer kot večja železnica, toda zgornji ustroj, kolodvori itd., vse to se zgradi za lokalno progo in to iz gmotnih ozirrov. V potrebi se proga lahko v kratkem času ojači. Varianta prekraurškega dela proti Beltincem je izmerjena; zdaj se dela na varijanti skozi kače grabe — razvodje med Dravo in Muro — ki obeta zgradbo precej ponostaviti in poceniti.

Celjske vesti.

Osebna vest. Po došlem poročilu iz Celja se je preselil zet bivšega avstrijskega cesarja knez Oton Windischgrätz stalno iz Konjic v Reichenhall.

Razpust nemških društev. V Celju sta se zopet razpustili nemški društvi Cillier Lese- und Geselligkeitsverein in Kasinoverein, ker nimata več pravnih pogojev za obstoj.

Celjsko mestno gledališče. V četrtek, dne 16. t. m. so igrali celjski igralci pri razprodanem gledališču Molierjevega »Namišljenega bolnika«. Naslovno ulogo je prevzel g. Plut, član Nar. gledališča v Ljubljani. Igralo se je prav dobro; tudi med občinstvom je vladalo veselo razpoloženje, dasi je igra precej šibka.

Ljudsko vsenčilišče v Celju. V ponedeljek, dne 20. t. m. bo predaval gosp. vladni svetnik Lilek o o odnosajih južnih Slovencev napram rimskokatoliški cerkvi in rimskim papežem v srednjem veku, zlasti v protestantski dobi. Predavanje bo v srbohrvatskem jeziku.

Revizija občinskih podjetij v Celju. Razum mestne plinarne, ki je sedaj v tehničnem in v knjigovodstvenem oziru v najlepšem redu, se je izvršila pretečena meseca temeljita revizija tudi v mestni elektrarni, ki je odkrila marsikatero nedostatke. Tehnično revizijo je izvedel g. inž. Turnšek iz Ljubljane. Glede omrežja je ugotovil, da je delavni faktor prenizek in da sestoji omrežje iz transformatorjev raznih vrst, ki medsebojno niso uglaseni. Nedostatke, ki so se še nadalje konstatirali, laho elektrarna odpravi v lastni režiji. Ker je električno omrežje v celoti, Western, od-

koder dobiva mestna elektrarna svoj tok že popolnoma izčrpana, pripomoča g. inž. Turnšek priklopitev omrežja na napeljavno fališke elektrarne, ki bo preko celjske kotline vodila v Trbovlje. Po seben transformator bo lahko znižal napetost na 500 volt, ki jih rabi zaenkrat Celje zase. Še bolj priporočljivo pa je, da se v ustanovi za celi celjski okoliš v to svrhu družba, h kateri naj pristopi tudi mestna občina. Čim več odjemalcev bo, tem močnejši bo tudi električni tok ki je že pri sedanjem konsumu v mestu preračunjen mnogo ugodnejše, kakor od tvrdke Westen. Knjigovodstvena revizija je odkrila veliko pomanjkljivost v materialnem skladišču. Dasi reprezentira ves material milijonsko vrednost, ni bilo mogoče najti nobene materialne knjige. Škoda, ki je vsled tega nastala, mora povrniti sedanjí obratovodja, za naprej pa se tehnični in administrativni del podjetja strogo ločiti. Vršile se bodo od osredka za podjetje redne mesečne revizije. Občinski odbor je s temeljito revizijo storil lep korak naprej, da se med in povojni šlendrijan raznih mestnih podjetij korenito odpravi.

Nov klavnični red je dobila mestna klavnica v Celju. Upošteva razne moderne higijenične naprave in bo, ako se bo konsekvantno izvajal, preprečil marsikatero samolastnost od strani celjskih mesarjev. V njem se zahteva najnovejši način klanja, da se živina ne trpinči, kakor se to tako rado dogaja.

Obrtno zadružno nadzorništvo v Celju. S prvim novembrom se je preselilo iz dosedanjih prostorov (pisarna dr. Laznik-dr. Goričan) v lastne lokale v Vrvarski ulici št. 1 (poprej polic. oddelek). Uradne ure so začasno od 9. do 12. in od 15. do 18. ure.

Koroške vesti.

Odmev spominskega dne na neodrešene brate v Mariboru na Koroškem. Grabštajn. Ko smo prejeli vaš list sem na Koroško ter čitali poročilo, da se je vršil v Mariboru dne 12. novembra spominski dan za neodrešene brate tako za one na Primorskem kakor tudi na nas tu na Koroškem. Ta spominski manifestacija svobodnih bratov v svobodnem jugoslovenskem Mariboru nas je navdala z nepopisnim veseljem, ker nas je uverila, da še niste pozabili na nas ter da čutite za nas in z nami. Po tem vašem izrazu ljubezni do nas bomo lažje prenašali našo težko usodo, ker nas bo tolažila zavest, da nismo sami, da ste z nami vsaj v duhu tudi vi tam preko, kamor si želimo tudi mi, toda ne sami, ampak z našo zemljo, z našo slovensko staroslavno zemljo vred. Zahvaljujemo se vam za to vsem, ki ste se nas tega dne spomnili, posebno pa se zahvaljujemo g. prof. Ribariću, predsedniku Jugoslovenske Matice, da je sprejel na manifestacijo za Primorčce tudi Korošce. V enaki meri se zahvaljujemo tudi našemu rojaku g. dr. Kotniku in g. dr. Medvedu za iskrene in pristranske besede. Gospodični Zalki Kuplenovi pa še naša prav posebna zahvala. Veseli nas, da je naša požrtvovalna zavedna in neustrašna dečva ostala še vedno trdna in zvesta svojim starim uzorom. Res je, da jo mi tu zelo pogrešamo, toda usoda je pač taka, da mora živeti sedaj še onkraj pri vas, toda tako vsaj vemo, da imamo v našem svobodnem bratskem Mariboru res dobro zastopnico, ki zna najboljšo tolmačiti naše trpljenje pa tudi naša čustva in želje. Bodite pozdravljeni in zahvaljeni. S. P.

Slepi egoizem.

Desetletje že prodira po vojni še bolj razdivjana reka — stanovanjska beda — nevzdržno naprej. Vsepovsod so ji stavili in ji še stavijo nasproti jezove, ji skušajo ublažiti moč, le Maribor je zrl ves čas in zre še danes brezbržno vedno bolj grozeče prodiranje te reke. Ako ne že na tisoče, gotovo pa kar stotine človeških žrtev, uničenega rodbinskega življenja je povzročila ta poplava že dosedaj. Strašne so številke, ki jih je v par mesecih ugotovila prva pijonirska družba — PTL — na kugi tuberkulozi, od katere žrtev spada najmanj 90% naravnost na rovaš stanovanjske bede, bivanje v nezdravih stanovanjih. Ob enem s tem prvim pijonirskim oddelkom se je odločil drugi oddelek — MGA — nasproti poplavi postaviti jez — s pravično porazdelitvijo stanovanj, s prezidavo starih in zgradbo novih hiš. Voditelji obeh teh socialnih pijonirskih oddelkov so računali, da jih bode pri rešilnem delu podpiralo vse, torej tudi tisti, katerim je že otrpnil čut človečnosti, silijo jih pa lastni interesi egoizma se javno pokazati kot altruiste. V tem se je posebno odlikoval vse prej kot altruistiški Zagreb, ki žrtvuje za boj proti stanovanjski bedi že na milijarde, čeprav je tudi tam kot v mestu trgovskih spekulacij splošno še občutnejše pomanjkanje denarja kakor je pri nas. Ampak ena skupna zavest jih vodi do takih neverjetnih žrtev, zavest namreč, da ako nič ne store ozirom ako ne poskusijo vse storiti proti grozeči poplavi stanovanjske bede, morajo pod razdivjanimi valovi te socialne poplave prejeti slej poginiti tudi oni, ki stanovanjske bede ne občutijo.

To zavesti manjka v Mariboru. Tu vmes samo dva vzgleda. Prošnja PTL pijonirjev na denarne zavode je nosila podpis najvišjega funkcionarja v mestu. Na dan ko se je v teh zavodih odločilo, da ne žrtvujejo niti vinarja v pomoč na tuberkulozi poginjajočim, so se na eni zabavni vožnji potrosili taki tisoči, da bi bili z njimi lahko rešili tisoče podpore najbolj potrebnih.

Drugi vzgled: Ob priliki odborove seje MGA, je vodja posredovalnice Mar-Stan navzočim povedal sledečo žalostno zanimivost: Že po prvih prijavah tistih, ki stoje zdaj pred zimo takorekorež na cesti, sem uvidel potrebo potom privatne perlustracije ugotoviti reopravičeno zasedena in nezasedena stanovanja. Zato seveda treba ljudi, sposobnih ljudi. Razpisal sem v listih »zaupno mesto« in sicer tako, da je moral vsakdo uvideti, da bo treba tu izprva za dobro stvar samo se tudi žrtvovati. Deževalo je kar prošelj in prošicev. Sprevidel sem, da večina njih sama trpi na stanovanjski bedi — par med njimi sploh nima niti stalne postelje. Polagal sem jim na srce da delajo tudi zase, ako se saj toliko potrudijo, da to, kar slučajno o takih škandalih zvedo, pridejo javit v Mar-Stan. Povedal sem jim odkrito. Kako se Mar Stan bori s težkočami obstoja, ker nima od nikoder nobene podpore in je dotlej vse ogromno delo opravljal brezplačno. Opozoril pa sem jih, da ima Mar-Stan svojo sigurno bodočnost, čim bodo vse predpriprave dovršene in da bodo glede stalnega nameščenja svojčas vpoštevani tisti, ki so bili pripravljeni tudi v svojem interesu sesaj malo žrtvovati tudi za druge. Že so pretekli tedni, a od cele kompanije prošicev se doslej niti eden ni potrudil sebi in revežem pomagati saj z eno prostovoljno prijavo stanovanjskih škandalov. — Kam nas vodi ta slepi egoizem v Mariboru?

Mariborske vesti.

Maribor, 18. novembra 1922.

Dve slavnosti.

Jutri se vršita v našem mestu dve slavnosti, ki gotovo ne bodeda vzbudili mnogo hrupa, ki pa sta vredni, da jima posvetimo nekoliko toplih vrstic. Vinorejska in sadjarska šola slavi 50-letnico svojega obstoja in tlebo ob njenem jubileju se odpre v Mariboru srednja kmetijska šola. Obe gospodarsko-prosvetni napravi sta posvečeni razvoju in napredku našega ljudstva; ena gleda daleč nazaj v svojo preteklost, druga usmerja prve korake v lepo bodočnost.

Pomenilo bi nositi vodo v Dravo, če bi dokazovali, kaj pomeni gospodarski napredek v sodobnem narodnem in socialnem življenju in kakšno važnost ima dobro šolstvo za razvoj gospodarstva; o zadnjem predmetu itak prinašamo na drugem mestu natančnejše razmišljanje. Vinorejska in sadjarska šola v Mariboru se je razvila v soliden zavod, ki je znan daleč naokrog. Koliko dobrih vinogradnikov in sadjarjev se je izšolalo v tem zavodu, koliko vzpodbude k racionalnejšem gojenju obeh kultur so zanesli absolventi te šole v naše lano v

norodne kraje. Žal da zavod ni bil v prejšnji državi to, kar bi moral biti: dasi je bil namenjen ljudstvu naših krajev, je pod njegovo streho vladal profilslovenski duh. Tudi na čisto gospodarsko-strokovnem polju je stari režim izvrševal misijo raznarodovanja in ponemčevanja. Vse kar je bilo v preteklosti, bodi v tem trenutku pozabljeno. Danes je Vinarska in sadjarska šola naš zavod, v polni meri ljudski zavod. V nji se vzgojujejo naši kmečki sinovi iz vinorodnih krajev, da postanejo umni in napredni vinogradniki in gospodarji. Na Vinorejski šoli delujejo večje in spretno učne moči, pa se zato širi njen sloves tudi v ostale dele naše države. Važnega pomena pa je zlasti za našo mariborsko pokrajino, ki ima lepo razvito vinorejo. Želimo ji polu razvoj in mnogo uspehov!

Ustanovitev srednje kmetijske šole je za naše mesto pridobitev. Novi učni zavod je edina šola te vrste v naši državi, zato je namenjena prebivalstvu vseh pokrajin. Na srednji kmetijski šoli se bodo šolali tudi učenci hrvatskega in srbskega imena, kar bo doprineslo k utrditvi kmečko-gospodarskih stikov med posameznimi daniš. Žal še preveč odtujenimi pokrajinami. Ustanovitev srednje kmetijske šole pomeni tudi korak naprej v smotreni kmečki politiki, katere glavni cilj mora biti racionaliziranje našega poljedelstva, višja kultura naših vasi!

Kakor obžalujemo, da Vinarska šola v svoji preteklosti ni bila to, kar bi morala biti, tako se veselimo, da se v jugoslovenskem Mariboru pridružuje temu zavodu nova gospodarska šola. Srednji kmetijski šoli želimo obilo uspeha!

—o—

m Občni zbor Zgodovinskega društva. Sinoči se je vršil v kazinski dvorani občni zbor Zgodovinskega društva v Mariboru. Udeležba je bila zelo častna. Zbor je vodil društveni predsednik g. dr. Fran Kovačič. Za uvod je predaval o historičnih spomenikih na Pohorju. Podal nam je dve perspektivi, dva vidika, odkoder se odpira krasen razgled v davno preteklost naših krajev. Prva perspektiva je rimska doba. V prvih letih po Kristusu so Rimljani naselili na našem Pohorju doslužene vojake iz Orienta, ki so tu že našli utrdbe starih prebivalcev. Ti naseljenci iz Orienta so nanesele na pohorske vrhove kult perzijskega božanstva Mitrasa, katerega spomne nike so našli na samem Pohorju, potem v Rušah, v Ptuj in drugod. S kultom solnčnega boga Mitrasa je dospela v naše kraje davna orientalska kultura. Druga perspektiva nam kaže srednji vek, tam ob koncu prvega tisočletja po Kristu. Predavatelj nam je nazorno predložil takratne kulturne in politične razmere, Pohorje je bilo pod vplivom daljnjih Bamberžanov. Ko je bil Henrik Bamberški proglašen za kralja, se je razširil na Pohorju njegov kult (sv. Arah). Cerkev sv. Arah na Pohorju je redki historični spomenik, ki nas vodi v davni prednji vek in v takratna cerkveno-politične razmere. Tako sta se na Pohorju srečali kultura orienta in okeidenta. Predavanje je bilo zelo zanimivo, zlasti za one, ki so že hodili po Pohorju. — Po predavanju je društveni tajnik g. prof. dr. Strmšek podal tajniško poročilo s kratkim historijatom Zgodov. društva. — Društveni blaginjak g. dr. R. Pipuš je govoril o finančnem položaju društva, ki je — kakor znano — po krivdi splošnih razmer dokaj neugoden. Zgodovinsko društvo je prejele leta 1920 — 8000 K vladne podpore, leta 1921 21.000 K, leta 1922 pa zopet samo 8000 K. Predsednik je prečital dopis, s katerim pristojna oblast sporoča, da ne more nuditi večje podpore, ker je vsem znanstvenim društvom v Sloveniji državna subvencija črtana. — Prilagodni stroški za časopis »Časopis« 20 dinarjev. Naravno je, da je sprito nezadostno podpore in omejenega števila članov izhajanje lista ogroženo. Občni zbor je sklenil, da se redna udnina zviša na minimalno svoto 20 dinarjev in pooblastil odbor, da sklene po potrebi nadaljnje zvišanje. — Članov je sedaj približno 400 (v Mariboru samo 75); treba bo razširiti agita-

cijo, da bo število rednih in podpor-nih članov narastlo. Govorilo se je tudi o študijski knjižnici, ki je zaenkrat neuporabna, ker ni knjižničarja. Občni zbor je bil zaključen ob splošnem zanimanju za to znanstveno institucijo ter je takoj pristopilo več novih članov.

m Kako se podpira naše šahovsko gibanje. Kakor znano, se vrši te dni na Dunaju mednarodni šahovski turnir, katerega se udeležujejo prvi šahisti Evrope ter tudi naš svetovni mojster dr. Milan Vidmar iz Ljubljane. Da se vidi, kako ceni Avstrija šahovsko gibanje, omenjamo da je sedanjí turnir na Dunaju otvoril osebno predsednik avstrijske republike dr. Hainisch. Drugače je seveda pri nas. Naš mariborski mojster, sodnik dr. Kramar, ki je znan že iz domačih šahovskih turnirjev kot izborni šahist, se je tudi prijavil na dunajski mednarodni turnir, bil sprejet, si nabavil tudi potrebne polne dokumente, zaprosil, za 14dnevni dopust — dopusta ni dobil! Vemo sicer, da so sodišča preobložena z delom in da vlada splošno pomanjkanje sodnikov, toda dopust v svrhu udeležbe na mednarodnem šahovskem turnirju, ko gre za utrditev našega imena v inozemstvu, bi se pa vendar moralo dovoliti, očitno pa še v tem slučaju, ko se je dr. Kramar itak navadno niti zakonitih rednih dopustov ne poslužuje. Vsled preobloženosti sodišča z delom je že par let kljub dopustu zahajal na sodišče in uradoval. Tako postopanje je skrajno nečuvstvo in vredno vse obsodbe.

m Nakup Kokeschinegovih hiš za mariborsko oblast. Je finančni minister začasno ustavil, da se preišče trditev posl. Koruna, ki pravi, da so bile hiše prodane državi za mnogo višjo ceno, nego so bile prvotno ponudene in da je pri kupciji hotel zaslužiti Pašičev sin Rade.

m Odbor Profituberkulozne lige javlja, da je zdravstveni odsek za Slovenijo v Ljubljani z odlokom št. 13.357 z dne 11. noevmbra dovolil uradnim zdravnikom izven Maribora, ki se bodo tečaja o tuberkulozi udeležili in bodo za to prosili, dnevno podporo v znesku 25 dinarjev, povračilo pristojbine v znesku 100 dinarjev in jim da po možnosti na razpolago prostore za prenočevanje v tukajšnji javni bolnici. (Ta velikopotezni čin zdravstvene-ga odseka je tembolj za pozdraviti, ker faktično rabi nega našega narodnega zdravja največje skrbi in pažnje. Op. uredn.)

m V pomoč revnim učencem na ljudskih in meščanskih šolah v Mariboru je obstajalo od leta 1874. društvo, ki je blagonsno delovalo več desetletij in nehajo ob preobratu. Na tisoče revnih učencev je potom društva dobivalo knjige in druge učne pripomočke, a tudi oblačila, obnavalo in hrano. Boda je bila vedno, a do vrha je prikipela v zadnjih letih vsled neznozne draginje. Kako hoče oče delavce ali državni uslužbenec kupiti svojim otrokom šolske priprave, ki stanejo za četkom šolskega leta od 200 do 500 K za vsakega posameznega učenca; v srednjih šolah do 1000 K. Kako naj izpolnoma nemogoče. Otroci prihajajo v šolo brez knjig in zvezkov, staršem se zamerijo ne more. O slabi obleki in obnavljanju, nezadostni prehrani otrok, katere posledica bo jetika, sploh ne govorimo. Ali smemo in moremo še dajati gledati to bedo ravnodušno brez usmiljenja? Ne. Tu hočemo pomagati, vsi, ki nam je pri srcu naša mladina, tu moramo pomagati vsi, to je naša sveta dolžnost. Treba je le na novo ustanoviti društvo v pomoč revnih učencev, treba le mnogo gorkih sre in delavnih rok in iz malih prispevkov posameznikov bo nastala izdatna naša ta, ki bo zadostovala v odlično večji sili. Zato se vrši v dekliski me-26. novembra ob 11. uri v dekliski me-šćanski šoli v Cankarjevi ulici shod v svrhu ustanovitve društva v pomoč revnim učencem. Pravila je pokr. vlada že potrdila. Letni prispevek je na lenkostni dar 3 dinarje. Z ozirom na prepotrebni človekoljubni namen dobbit naše mladine iskreno prošimo obilne udeležbe. Pripravljalni odbor

m Socijalisti med seboj. Centrala socijaldemokratskega konzumnega društva v Ljubljani je poslala podružnici v Mariboru lepake sledeče vsebine: »Čitaj in uvažuj! Kdor ne izpolnjuje svojih službenih dolžnosti, naj pustijo službo! Niti vprašati ne smete, ali je prijatelj ali nasprotnik, ali je zmožen ali nezmožen; po delih morate soditi, ne po obljubah in zmožnostih! Komur so dolžnosti pretežke, naj si izbere službo z lažjimi dolžnostmi. Pa je ne bo našel! K večjemu bo našel neumnega gospodarja, ki plačuje lenom delavcem, ki plačuje lenom delavcem! — Ta lepak je vodja podružnice nastil v prodajalni, da ga lahko čitajo delavci, na katere se nanaša, pa tudi javnost! Koliko krika in vika pa bi nastalo po socijalističnih listih, če bi si kak »kapitalistični« trgovec na ta način »drznil« opozoriti svoje delavce!

m Pukovska slava 45. pešpolka. Dne 21. novembra slavi naš domaći 45. pešpolk v vojašnici kralja Aleksandra I. v Melju svojo prvo »pukovsko slavo« kot spomin na dan, katerega je bila uroda Maribora rešena v našo korist. Čerkvena slavnost se začne ob 9. uri z okanje kolača pa se vrši ob 10. uri. Pristop k slavi je vsakomur prost in se radi tega ne razpošiljajo posebna tabila.

m Hrv. pjev. združenje Lisinski. ki priredi v nedeljo, dne 19. t. m. v Götzovi koncertni dvorani koncert, pri katerem v Maribor v vlakom ob 4. uri 19 min. pop. Na kolodvoru se vrši slavnostni sprejem, svira vojaška godba, dame v narodnih nošah postrežejo gostom s čajanko na kolodvoru. Koncert prične točno ob 8. uri zvečer, ker se gostje še isto noč odpeljejo. Po koncertu bodo gostje pogosteni v Grajski kleti. Vstopnice se razprodajajo v nedeljo dop. v trafiki ge Svetek v Gosposki ulici zvečer od 4. ure naprej pri koncertni blagajni. Do danes v petek popoldne, ko to pišemo, se je razprodalo vsega skupaj 20 sedežev. Tej malomarnosti in brezbriznosti našega občinstva odgovarjajoče je odbor Gl. Matice prisiljen oddati sledečo izjavo: Ako bo tudi to pot koncert tako slabo obiskan, kakor zadnja dva koncerta Gl. Matice, potem ne priredi Gl. Matice v koncertni sezoni 1922-23 niti za se niti za druga društva nikakega koncerta več.

m Žensko društvo v Mariboru opozarja vnovič, da se članice in narodne dame zberejo ob 4. uri 19 min. na kolodvoru v narodnih nošah k sprejemu Lisinskega in h koncertu. Ker se je bati, da bo koncertna dvorana prazna, pozivljamo vse članice, da agitirajo v vseh krogih za dober obisk koncerta. Vstopnice se prodajajo v nedeljo popoldne v trafiki gospe Svetek v Gosposki ulici od 4. ure zvečer naprej pri koncertni blagajni.

m Tretji ustanovni član MGA. Kot tretji ustanovni član Mariborske gradbeni akcije se je danes prijavilo Jugoslovensko inženersko podjetje ob enem z izjavo, in je rade volje pripravljeno za nadaljnjo aktivno sodelovanje. Kdo bo četrti ustanovnik?

m Kvartet Zika priredi dne 7. decembra nov koncert. Na programu je Brahmsov kvartet op. 51 št. 1 O mol, Smetanov E mol »Iz mojega življenja« in Borodinov D dur. Opozorjamo, da se bo koncert vršil samo v slučaju, če bo v predprodaji razprodano dovolj vstopnic. Vstopnice za sedeže se dobe v trgovini muzikalijski Höfer, Soška ulica.

m Ugotovitev zaloga vina v Mariboru. Ker je pokr. uprava dovolila pobiranje 800 odstotne občinske doklade na državno trošarino na vino (Din. 1.05 mesto dozdajnih Din. 0.70) in so povišku doklade podvržene tudi sedanjne zaloge vina, od katerih se je že plačala dozdajna doklada, pričnejo z današnjim dnom organi mestnega magistrata ugotavljati zaloge vina sporazumno s gostilničarji in kavarnarji. Mestni magistrat poziva slednje, da mu gredo pri tem poslovanju na roko.

m Za visokošolce v Gradcu. Opozorjamo na našo večerajšjo notico o zbiranju prispevkov za »Jugosl. ak. menzo« v Gradcu. Pomoč je nujno potrebna. G. Kašikovič ostane v Mariboru do ponedeljka zvečer ter bo posebej razna podjetja in zasebnike.

m Zveza kulturnih društev, podružnica Maribor, sklicuje za sredo dne 22. novembra ob 18. uri sestanek napredne inteligence v prostorih »Ljudske knjižnice« (Narodni dom). Na sestanku se bo rekonstruiral odbor podružnice in določil program delovanja za zimsko sezono. Posebnega vabilna ne dobi nihče in je torej tem potom vabljen vsak, ki bi bil voljen sodelovati pri prosvetnem delu na deželi. Udeleženci naj po možnosti na sestanku še javijo iz katere stroke bi bili pripravljeni predavati. V ostalem opozorjamo na današnji uvodnik.

m Društvo hišnih posestnikov za Studence in okolico sklicuje na dan 19. novembra 1922 ob drugi uri popoldne v gostilno Uran v Studencih svoj redni občni zbor. Člani, oziroma hišni posestniki iz Studencev in okolice se vabijo v lastnem interesu k obilni udeležbi. Odbor.

m Ben Aroly Bey, znani hipnotizer je na svojem potovanju došel v Maribor in priredi v sredo in četrtek dne 22. in 23. novembra v Götzovi dvorani zanimive predstave.

m Popravek. V petkovem inseratu tvrdke F. & A. Uher je tiskarski skrat povišal ceno bukovič drva za gorivo na 770 K. Pravilno se glasi: Bukova drva za gorivo 700 K za kub. meter.

m Padanje cen mesa je bilo danes opaziti na našem trgu. Seveda so v tem prednjačili okoljski mesarji, ker mariborski še vedno premalo zaslužijo in jim tudi mestna mesnica daje »dobro« vzgled. Pričakovati pa je, da bo konkurenca okoljskih mesarjev tudi mariborske prisilila, da bodo znižali cene.

m Zopet poskušaj vlom. V petek zvečer so neki mladi ljudje, ki so stali na Trgu svobode, slišali žveket šip, ki je prihajal v smeri od modne trgovine Avgusta Starkla na Aleksandrovi cesti. V tem je prihitel tudi stražnik in je opazil neznanega človeka, ki je zbežal po Kopališki ulici. Neznavec je zlomil šipo na izloženem oknu trgovine ter skušal izlozbo nekoliko izprazniti. Kos blaga je že imel zunaj, toda v tem trenutku je spoznal, da je opazen ter je zbežal. Trgovec trpi 800 dinarjev škode. Policija je uvela za sledovanje neznanega vlomileca. Po množičnih se vlomih v zadnjem času je sklepati, da se je v Mariboru zopet ugnezdila kaka vlomilska družba, ki skuša »pregledati« zaloge mariborskih trgovcev. Upamo pa, da se bo naši policiji kmalu posrečilo, da spravi te nevarneže na varno.

m Hotel Halbwild. Danes v nedeljo jutranji in večerni koncert. Izvestno pivo v sodčkih iz pivovarne Götz; prvovrstna vina stara in letošnja, meščanska kuhinja. V nedeljo 20. novembra zvečer pojedina srn in divjih zajcev.

m Češko blago za obleke itd. po znižanih cenah je dospelo. Prodaja se 10 odstotkov cene kot prejšnja zaloge. Glej današnji inserat tvrdke I. N. Šostarič v Aleksandrovi ulici 13.

m Velika kavarna. Najmodernejša kavarna v Sloveniji. Na razpolago tu in inozemski listi. Eleganten Bar. — Dnevno koncerti.

Narodno gledališče.

Repertoire:

Sobota, 18. novembra: Namišljeni bolnik. B.

Nedelja, 19. novembra. Prodana nevesta. Izv.

Ponedeljek, 20. nov. Zaprto.

Torek, 21. nov. Hoffmannova pripovedka. Ab. B.

»Prodana nevesta«. Jutri, dne 19. novembra se uprizori zopet priljubljena Smetanova opera »Prodana nevesta«. Vloga Janka igra g. Geitler, ki je večeraj nastopil v Hoffmannovih pripovedkah. G. Geitler je nastopal z jako lepim uspehom na vseh večjih odrih Čehoslovaške, dalje v Varšavi, Krakovu itd.

Darujte za »Sklad otroške bolnice« v Mariboru.

Sokolstvo.

o Načelstvo Kola jahačev sokolskega društva v Mariboru vabi člane, da se udeležijo krstne slave 45. pešpolka, ki se vrši v torek 21. t. m. v meljski vojašnici. Bratje v kroju se zbirajo ob 9. uri v Narodnem domu. Zdravo! — Načelstvo.

o Zletski broj »Sokolskog Vjesnika župe zagrebačke«. Prilili smo dvobroj (8-9) »Sokolskog Vjesnika župe zagrebačke«, pa moramo iskreno konstatovati s obzirom na sadržinu ovoga broja, njegova tehnika i način uređivanja, da je pomenuti list stekao jedno od prvih mesta u jugoslovenskoj žurnalistici. S samom broju nalazi se detaljan opis ljubljanskog sleta sa mnoštvom ilustracija, dok je ostali dio ispunjen člancima privatnih sokolskih pisaca, te preglednim izveštajima. Mi list preporučamo sa svoje strane, a naročuje se kod uprave u Zagrebu. Nova Ves br. 23.

o Sokolski koledar za leto 1923 je pravkar izšel ter ima sledečo vsebino: 1. koledar; 2. dr. Miroslav Tyrš: Naša zadaća, smjer i cilj. 3. dr. Vladimir Ravnihar: Naša zmaga. 4. K. Gangl: Hočem! 5. Zakula: Sokolskoj vojsci. 6. Miroslav Ambrožič: VII. mednarodna utamica. 8. I. B.: Misli o razmerju med Sokolstvom in šolo. 9. dr. Ljudevit Kuščer: Malim društvom in odsekom. 10. Miroslav Ambrožič: Leto 1922. 11. Veri Švajgar: Statistika s statističnim pregledom jugoslovenskega Sokolstva za l. 1921. Koledar je uredil Miroslav Ambrožič. Koledar stane 7 dinarjev ter se naroča pri Jugoslovenskem Sokolskem Savezu, Narodni dom, Ljubljana. Pozivljamo vse brate in sestre, da naročajo sokolski koledar v velikem številu.

Gospodarstvo.

Nove davčno-pravne odredbe v finančnem zakonu za leto 1922-23.

(Objava trgovske in obrtniške zbornice za Slovenijo v Ljubljani).

Finančni zakon za l. 1922-1923 vsebuje poleg proračunskih določb v glavnem določila začasnih zakonov o proračunskih dvanajstih za l. 1921 in 1922, uvaža pa poleg tega tudi nove davčno-pravne odredbe, ki se tičejo sledečih davkov:

I. Zensiferina. Enotni državni prihodek, določen v začasnem zakonu z dne 27. junija 1921 na 120% je zvišan na 150% (čl. 152 št. 1).

II. Hišna najmarina. 1. 5% hišna najmarina, ki se je pobirala od poslopij, obdačenih po zakonu z dne 28. dec. 1911 drž. zak. št. 242 je ukinjena (čl. 164). 2. Globa zapretna posestnikom, ki na uradni poziv ne vložijo napovedi o hišni najemnini se zvišuje od 20 K na izmero do 100 Din. (čl. 152 zadnji odstavek).

III. Dohodnina. 1. Davčni minimum, to je znesek, s katerim se prične dolžnost plačevati dohodnino, je tudi za l. 1922 izjemoma določen na 10.000 K. Ta minimum pa ne velja za službene prejemke zasebnih nameščencev, ki se obdačijo po določilih čl. 139. Citacija čl. 115 pri čl. 155 št. 3, ki obravnava obdačenje službenih prejemkov zasebnih nameščencev, je očitvidno le tiskovna pomota, ker se more določijo tega člena uporabljati edino le v zvezi s čl. 139 finančnega zakona. Po čl. 139 so oproščene davka tudi draginjske doklade zasebnih nameščencev, kolikor ne pressegajo pri enakih družinskih razmerah draginjskih doklad državnih nameščencev. Splošnega merila se za obdačenje službenih prejemkov zasebnih nameščencev ne more postaviti, ker se ravna odmerena postava po številu družinskih članov in draginjskem razredu, po katerem dobivajo, oziroma bi dobivali državni nameščenci v dotičnem kraju draginjske doklade. Zaradi točne informacije je dobro obrniti se na pristojno davčno okrajno oblastvo. (Glavarstva, davčna administracija v Ljubljani). Pomen te ugodnosti je velik.

IV. Plačarina. Plačarina se po čl. 155 št. 3 fin. zakona za leto 1922-1923 ukinja.

V. Davščina na tantijeme. Osebe, nameščene s službeno pogodbo proti stalni plači kot vodilni direktorji delniških družb in komanditnih delniških

družb so bili do konca l. 1921 glede prejemkov, ki so jih dobivali od družbo kot upravnih svetnikov itd., zavezani plačarini. Vsled odprave plačarine določa čl. 154 odst. 3 fin. zakona, da so ti prejemki zavezani brez ozira na službeno razmerje prejemnikov davščini tantijeme.

VI. Invalidski davek. a) Po čl. 85 fin. zakona za l. 1920-21 se invalidski davek ni pobiral od onih hranilnih vlog pri denarnih zavodih, katerih letne obresti niso znašale več nego 20 Din. v fin. zakonu za l. 1922-1923 čl. 118 zadnji odstavek) je meja davčne prostosti zvišana na 100 Din. b) Po čl. 117 finančnega zakona je pobiranje invalidskega davka za enkrat omejeno na davčne predpise do konca l. 1922, odnosno za čas do 31. julija 1923.

VII. Davek na poslovni promet. S čl. 116 fin. zakona za l. 1922-23 se popolnoma izpreminja čl. 11 zakona o davku na poslovni promet. Izpremenjeni člen v 1. stavku le poostrejuje pravilnik o tem davku, da so upravičeni zahtevati knjigo opravljenega prometa s pristavkom davčnega odbora edino le predstojniki davčnega oblašča, izgubi pravico pritožbe proti odločbi davčnega odbora, s katero ta sam oceni višino opravljenega prometa dve leti po izplačilu davka za vsako posamezno dobo, plačilo pa se smatra za pravilno izvršeno, ako se davčnemu zavezanec v enem letu po plačilu ne prijavijo pomisleki glede pravilnosti prijave ali vodstva knjig.

Joško M. Sottler:

Strokovna izobrazba v kmetijstvu.

(Povodom petdesetletnice državne viinarske in sadjarske šole v Mariboru.)

Kmetijstvo je najvažnejši činitelj v krogu pridobitnih panog, ki so človeku potrebne za njegov obstanek, a kmet pijonir vsega onega, kar nam je dala majka narava na svobodno ukoriščenje.

Po pretežni večini se kmet še ne zaveda važnosti funkcije, ki jo izraža v izvrševanju stanovskega poklica; ne ve ali pa pozablja, da uspeha njegovega dela ni deležen on sam; tu so zemljani nekmetje, katerim pride plod njegovega dela prav tako, ali še boljše v prid nego njemu samemu.

Harmonija človeške družbe predstavlja vzajemno delovanje vseh stanov v boju za obstanek. Ker te harmonije še ni, tudi o vzajemnem delovanju ni govora in od tod tedaj razlike: tu blagostanje, tam beda, tu napredek, tam zaostanek itd. itd.

Delati kmetijski stan popolnoma odgovornim nesoglasja in razlike v človeški družbi sploh, bi bilo nepravilno in zgrešno; kmetijski stan in s tem kmetijstvo se je zanemarjalo in neresni ljudje še dandanes odrekajo večjo pomembnost vlogi, ki jo zavzema v zajednici vseh. Nasprotno bi pa bilo napačno, docela obremeniti za ta manjček kmetijskega stanu druge stanove; del krivde na tem nosi namreč tudi sam.

Če zasledujemo števino kmetijske krize, ki so izzvale in še izzivajo znana tarnanja in jadikovanja kmeta, naletimo na mnogovrstne vzroke. Ti vzroki pa ne leže vedno v neugodnih časovnih razmerah, slabi gospodarski politiki, v množični se industriji, v posledicah vojne, v zapostavljanju in omalovaževanju kmetijstva s strani nekterih drugih stanov, itd.; oni imajo svoj izvor poleg navedenih činiteljev tudi še kje drugje. Nepovoljnimi kmetijsko - gospodarskim razmeram ni iskati odpomoči edino v državnem skrbstvu in obsežnem agrarnem zakonodajstvu; vsak posameznik kmet mora seči po moderni samopomoči, ukrepi združnih organizacij pa naj bi ga pri tem s tem, da najdejo lažje sredstva in poti, kako premagati začetne težkoče, gmotno in moralno podpirali. Bo sicer res: Ostati lepo konzervativni, napoditi vsako novotarijo ter po starem načinu brez kombinacije in mnogo razmišljanja, po čestitljivih predpisih prednikov orati in živino krmiti, je komodnejše, ni pa že dolgo več času primerno. Ko se je jel agrokulturni razmah posebno v nekaterih krajih inozemstva večati, ko so se zboljševala prometna sredstva, množilo prebivalstvo, so oni redki dalekovidejši možje uvideli in morali uvideti, da bo moral

naši naš poljedelec končno ven iz svoje letargije ter se opremi v novodobnem smislu na boj za obstanek, v katerem bo vztrajal le tedaj, če bo računljal z rezultati napredka znanstvenega raziskovanja ter se z istimi ukoristil. Potreba izboljšanja kmetijsko-gospodarskega obratovanja namreč ni fraza; ona je opomin novega časa, katerega kmet že davno ne bi smel več prezirati. Koliko je dandanes zahtev, katerim bi moral biti sleherni kmetovalec dorasel! Jasen pregled čez vsakokratni gospodarski položaj, trgovske in tržne razmere bi mu moral nuditi smer, kako organizirati in voditi svoj obrat, kmetijsko književodstvo pa kompas o stanju in rentabilnosti vsake posamezne panoge.

Pač pa je za to potrebno poznavanje temeljev splošnega narodnega in specijalnega kmetijskega gospodarstva poleg organizacije obratovanja, ki ne more izhajati le iz praktičnih izkušenj; to znanje oz. zmožnost morajo biti rezultata dobre teoretične in praktične izobrazbe. Kmet z enostransko izobrazbo v svoji stroki je v nadlogo drugim in prišel bo čas ko bo sploh nemogoč; umno udejstvovanje v vsakem poklicu zahteva namreč, da se teorija s prakso medsebojno veže, ker je sicer ukoriščenja tehnike in znanstvenih pridobitev sploh neizvedljivo, brez tega pa — v nadaljini posledici — uspešen gospodarski obrat izključen. Je že tako, da za uspeh v kmetijstvu ne jamči več samo

solnce, dež in mehanično delo ob pravem času, temveč mnogo, mnogo znanja, ki sili kmetovalec k logičnemu mišljenju in praktičnemu poslovanju; ni več dosti posestvo, plug, brana, seme, ter golo delo, treba poznati tudi teoretične principije vsakega dela itd.

Ker je tedaj dandanašnje kmetijstvo mnogostranski in težavni poklic, ki zahteva obsežna znanja in tudi, rekel bi, posebne lastnosti značaja, se mora oni, ki se mu hoče posvetiti z uspehom, učiti in zopet učiti. Steči si mora poleg višje splošne izobrazbe (zgolj ljudskošolska ne zadostuje več!) tudi pomnoženo strokovno izobrazbo — potrebna, ki je danes za naše kmetijsko ljudstvo resnejši memento, nego se misli.

Ne samo kmetijsko-gospodarske, tudi obilo drugih kriz je žgoč izraz nezdravega stanja, ki tare našo mlado državo. Še-le tedaj, ko bo prišel zadnji gorski kmet do prepričanja, da mora tudi sam sodelovati na odstranitvi nenormalnega, proti drugim nazadnjaškega in zato hkrati poniževalnega stanja, da mora tudi sam vršiti in znati vršiti v polni meri svoje dolžnosti, da je uspeh kmetovanja in gospodarskega udejstvovanja sploh odvisen od infeligenca dotičnega obratovodje, od stopnje njegovega teoretičnega in praktičnega dela in sposobnosti, še-le tedaj bo današnji krizi konec, konec pa tudi nezadovoljstvu ljudstva in drugim neprilikam.

Ako danes sorazumno nismo najzadnji na polju gospodarske kulture, je to zasluga onih institucij, ki so nam vzgajale in dale prvi strokovno izšolani naraščaj.

In ena teh institucij, ki zavzema tako po svoji starosti kakor po svojem ugledu kot gospodarski učni zavod vedno odlično mesto med svojimi posestrimi, praznuje te dni petdesetletnico svojega obstoja.

Ko bodo številni absolventi drž. viinarske in sadjarske šole mariborske, ki so izšli tekom zadnjih 50 let nadebudni, polni idealov in ljubezni do svojega poklica v svet in ki zavzemajo širom naše domovine pa tudi izven njenih mej odlična mesta v kmetijsko-gospodarski stroki, proslavljali — v duhu ali z osebno navzočnostjo na zavodu — jubilej svoje almae mater, kaj bodi njih želja za bodočnost?

Zavod, da procvita in se razvija do vedno večje popolnosti, naši kmetijski očetje in matere pa, da dajo svoje sinove-naslednike v kmetijske strokovne šole, tako, da v doglednem času ne bodi več kmetijske hiše, ktere gospodar ne bi bil absolvent katkega kmet. učnega zavoda. In takrat, končno, se bo začelo novo življenje in podjetnost svežih sil, umskih kakor telesnih, bo upravičevala velike nade v kmetijstvo, katerega lepi cilj smo si zasnovali vsi, ki smo zrastle na kmetijski grudi in ki to grudo ljubimo!

Objave.

Š I. Mariborski bioskop. Samo še danes in v nedeljo predvaja I. Mariborski bioskop »Kraljico mode« izbornen Lia Mara film v 6 zanimivih časih. Film je prvovrsten, izborne režije, krasnih slik in prvovrstne igrice. V ponedeljek začne senzacijska drama iz časa bokserske vstaje v Kini z zelo napeto kriminalno vsebino. Film je ameriškega izvora, ter posnet v Kini, v Chikagu in San Francisku, ter se izkazuje posebno z občinstvom in navadami tujega naroda Kitajcev. Igra, režija, slike so na vrhuncu filmske industrije, vsebina pa kriminalno senzacijska in prvovrstna.

ŠAH.

Mednarodni šahovski turnir na Dunaju. V četrti rundi je zmagal Grünfeld nad Marozijem, Tartakower nad Bogoljubovim, Wolf nad Šimischem, Partije Tarrasch—Rubinstein, Bogoljubov—König, Tartakower—Aljechin, Kmoos—Spielmann so ostale nedoločene. Včeraj, v petek se v turnirju za mojstrsko prvenstvo ni igralo, pa je nastopil naš jugoslovanski svetovni mojster dr. Milan Vidmar v simultanski igri proti vdeležnikom turnirja.

ARKO COGNAC MEDICINAL

Bernhard Kellermann:

PREDOR.

Roman.
(Dalje.)

(89)

Ker je vedel, s čim bo Woolfu najbolj ustrezno, je godčevski primaš s seboj privedel lepo mladenko, došlo naravnost z ogrskih kmetov. Mladenki je bilo ime Juliška. Popevala je narodno pesemco, tako potihoma, da jo je bilo komaj slišati.

Woolf je godcem in plesalcem obljubil sto dolarjev, če ne bodo prenehali ni za eno sekundo. Pa so se menjavali brez prestanka godba, popevi in plesi. Woolf je ležal v stolu kakor mrtič, le oči so se mu svetile. Venomer je srkal rdeče vino, pa ga le ni upijanjalo. Renée je v fotelju čepela z vzpognjenimi nogami, zavita v krasno, ko cinober rdeče ovijalo, z napol zaprtimi zelenimi očmi, kakor rdeč panter. Se zmerom je bila videti izdolgočasena. Baš to brezprimerno svojstvo, da je ni zanimala nobena reč, ga je zanj vnelo. Če se ji je kdo približal, ja zadivljala kakor idijotka, a naposled so začeli iz nje švigati peklenski zublji.

Lepa mlada Ogra, katero je smartni primaš dovedel s seboj, je bila S Woolfu pogodu. Svoj pogled je čestokrat uprl vanjo, a ona se mu je vsakpot z očmi plaho izmaknila. Potlej je primaša z migljajem dovolil k sebi in ž njim pošepetal. Črez malo časa je Juliška izginila.

Točno ob enajstih je Renéejo ostavil. Podaril ji je enega svojih prstanov z briljanti. Renée mu je z ustnicami poljubkala uho in ga šepetaje vprašala, zakaj jo ostavlja. Izvil se je z običajnim svojim izgovorom, da mora po opravkih, in Renée je čelo nagubančila in usteca namrgodila.

Juliška je že čakala na Woolfovem stanovanju. Ko se je dotaknil, je zatrepetala. Njeni lasje so bili rjavi in voljni. Nalil ji je kozarec vina in Juliška ga je vdano pokusila in je izpregovorila kakor sužnja: »Na Naše zdravje, gospod!« Zatem je po njegovi želji zapela svojo otožno narodno pesemco, zopet tako potihoma, da jo je bilo komaj slišati.

Két lánva volt a falunak — je pela — két virága; mind a kettő ugy vágyott a boldogságra... — Dve mladenki je imela vas, dve cvetici. Obe sta hrepeneli po sreči; eno so povedli pred poročni oltar, drugo so ponesli na pokopališče.

V svojih mladih letih je S. Woolf to pesemco slišal stokrat. Danes pa ga je potirala. Čul je iz nje vse svoje breznaide. Sedel je in pil in oči so se mu solzile. Jokal je, ker se je samemu sebi smilil, in solze so mu počasi drčale po voščenih, uvelih licih.

Črez čas se je useknil in je dejal mehko in tiho: »To si dobro naredila. Kaj znaš razen tega, Juliška?« Pogledala ga je z žalostnimi, rjavimi očmi, ki so spominjale na oči lame. Odkimnila je. »Ničesar ne znam, gospod,« je zašepetala vsa plaha.

Woolf se je nervozno zasmejal. »To ni mnogo!« je dejal. »Čuj, Juliška, dam ti tisoč dolarjev, pa moraš storiti, kar ti porečem!«

»Prav, gospod,« je Juliška odgovorila vdano in strahoma.

»Torej se sleci. Pojdi v sosednjo sobo.«

Juliška je nagnila glavo: »Prav, gospod.«

Medtem ko se je razpravljala, je S. Woolf sedel negiben v stolu in srepe predse. »Ko bi bila Maud Allan še živa, ne bi bil brez nade!« je razmišljal. In je sedel in njegova zla usoda je ždela nad njim in mrklo snovala. Ko je čre nekoliko časa oči povzdignil, je zagledal, da stoji med durmi Juliška, slečena, napol zavita v portijero. Bil je nanjo popolnoma pozabil.

»Pridi bliže, Juliška.«

Juliška se je prestopila za korak naprej. Desnica je portijero še zmerom čvrsto držala, kakor bi poslednjega zakrivala ne marala izpustiti.

S. Woolf jo je ogledoval z očmi veččaka in golo telo mladenke mu je misli izmenjalo. Čeprav ji še ni bilo sedemnajst let, je bila Juliška vendar že godna. Medenica je bila zajetnejša, nego so dala slutiti oblačila, bedra so bila obli stebri, prsi so bile majhne in trdne. Polt je bila temna. Dekle je bilo kakor iz prsti spečeno in na solncu posušeno.

»Znaš plesati?« je vprašal S. Woolf.

Juliška je odkimnila. Oči ni povzdignila. »Ne znam, gospod!«

»Kaj nisi nikoli plesala pri trgatvi?«

»Pač, gospod!«

»Si plesala čardaš?«

»Sem, gospod!«

»Torej zapleši čardaš!«

Juliška se je ozrla vsa v zadregah. Potem je zaplesala, bolj iz strahu nego zaradi visoke nagrade. Z laktmi in bedri je gibala neokretno. Ker je bila gola, ni vedela, kaj n kako bi s svojim telesom. Stopicala je, kakor ji je hoditi po črepinjah. V oči je bila vsa solzna

in lica so ji od sramu gorela. Aj, in nožice, te nožice, ki niso prav snažne, kam bi jih le dela?

Bila je krasna. Tako genljivo sramežljivosti ni S. Woolf videl že dokaj let ne. Ni se je mogel nagledati. »Pleši, Juliška!«

In Juliška je nerodno privzdigovala noge in roke in iz okrenjene glave so ji na prsi kapale solze. Potem je stala negibna in trepetala.

»Česa te je strah, Juliška?«

»Saj me ni strah, gospod!«

(Dalje prihodnjt.)

Glavni urednik: Radivoj Rehar.

Odgovorni urednik: Rudolf Ozim.

Mala oznanila.

Vedno sveže kranjske klobase, sirovo in čajno maslo, ter razne delikatese pri Vinko Krstan, delikatesna trgovina, Maribor, Aleksandrova cesta št. 18. 2229

Malo posestvo v Spod. Radvanju se takoj proda. Naslov v upravi. 2265 2-2

Dobro mleko se dobi v mlekarni Ivana Golob v Slovenski ulici 16 od 7. ure jutraj do 18. zvečer po K 12 liter. 2237 10-7

Dajem pouk v glasovirju za začetnike po nizkih cenah; tudi nemško konverzajo proti hrvatski. Naslov v upravnštvu. 2220 2-2

Znižane cene! Bele srajce po D 85— prodaja samo B. V. selinović i Kom p. Maribor, Gosposka ulica št. 96. Znižane cene pri vsem blagu. 2199 10-5

PATRIA 2245 1-6
COGNAC
MEDICINAL
ZAGREB
Čisti vinski destilat
Dobiva se povsod!

Ne pozabi naročnino!

Zahtevajte
povsod TABOR!

Fotografične povečave zastoni

svojim odjemalcem ne moremo dajati, kajti ako bi to storili, moramo troške povečav prealiti ali na one odjemalce, ki brezplačno povečav ne prejmejo, ali pa smo prisiljeni izdelovati manj vredno blago. Pri nas pa se vseeno izdelujejo dobri in posrečeni posnetki v najmodernejši izpeljavi in po solidnih cenah. Nikakor pa ne odgovarja resnici trditev, da bi fotografiranje pri umetni luči prednjačilo onemu pri dnevni svetlobi. Imamo ateljeje z dnevne svetlobe, posedujemo pa razven tega aparate za električno in slično umetno luč, vendar pa se pretežno poslužujemo dnevne luči, ker smatramo, da umetna svetloba nikakor ne dosega dnevne. V stanu smo delati v ateljeju posnetke ob vsakem času, najsibo čez dan ali zvečer, zunaj pa tudi pri oblačnem vremenu.

Fotografski ateljeji: Dolenc, Kieser, Makart, Mayer, Wagner

Ukidanje potrebnosti, kakor: nogavice, rokavice, srajce, kravate, perilo za odrasle in otroke, ter vse v to stroko spadajoče blago si nabavite po znatno **znižanih cenah** najsolidnejše v modni trgovini 2-1

Anton Paš, Maribor, Gosposka ul. 29
razne potrebščine za krojače in šivilje!

Gostilna „Pri lipi“, Radvanje.
V nedeljo, dne 19. novembra 1922

**VELIK
GIGANSKI KONCERT.**
Prvovrstna sortirana vina. — Izborna kuhinja.
ČISTO PIVO. — — — Za obilen obisk prosim
A. S. ANDERLE.

HRVATSKI RJAVI PREMOG

IZ PREMOGOVNIKOV:

Ladanje	Din 33.—	za 100 kg
Ključarovi	34-50	
Konjščina	36.—	
Zlata-Bistrica	37-50	
Cerje Tužno	38.—	
Bukova drva zagorivo	700.— za m ³	

franko stanovanje oddaja vsako množino
trvdka

F. & A. UHER
veletrgovina z drvmi in premogom
Maribor, Slovenska 8
— TELEFON 344 —

Dražbeni oklic. E 1254-21/12

Dne 30. nov. 1922 ob 9. uri se bo vršil v Mariboru na Koroškem kolodvoru v prvi mar. tornici briketov, družba z o. z. javna dražba deleža nekega družabnika imenovane tornice. Najnižji ponudek znaša 50.000 K, kot varščino je pa položiti 10% tega zneska, torej 5000 K. S pozivom na ponudbe se bo začelo pol ure po gori označenem terminu. Izvršilni spisi, posebno družabna pogodba in dražbeni zapisnik se lahko vpogledajo pri podpisnem sodišču, soba št. 26, med uradnimi urami.
Okrajno sodišče v Mariboru, odd. IV.,
dne 25. oktobra 1922.

**Tovarna
pohištva**
Koroška c. 46 ima v zalogi spalne in jedilne sobe kakor tudi kuhinjske oprave lastnega izdelka po znižanih cenah. — Prevzame tudi vsa v mizarstvo stroko spadajoča dela. 2285 2-1

Vse vrste perila za gospode in dame, kakor
srajce, hlače, pyjame, opreme za neveste, otroško
Judmila Jackner
MARIBOR, Koroška cesta št. 31.

Mala oznanila

Izobražena nemška učiteljica isče mesto kot vzgojiteljica ali družabnica. Pismene ponudbe pod „Matura 1922“ na upravo lista. 2257

Špedicijski uradnik, vešč vseh pisarniških del, z trgovsko naobrazbo, isče službo pri kakem. trgovskem podjetju, praznoma tudi službo za potnika ali skladiščnika. Nastop takoj. Cenj. ponudbe prosim pod „Agilen“ na Ivo Sušnik Maribor, Slovenska ulica 15. 2279 2-2

Železna peč (Dauerbrandofen) skoraj nova, zeleno emailirana, s cevimi vrati, za večje stanovanje ali pisarno jako primerna. se proda. — Cena Din. 5000. Vprašati pri tvrdki „Candia“, Graz, Altemgasse št. 21. 2262

Kratek glasovir v dobrem stanu se za 7200 Din. proda. Einspielerjeva ul. 26. 2274

Brivnica Frana Novaka na Aleksandrovi cesti št. 22 se priporoča. 3

Hiša, obstoječa iz 5 sob, 4 kuhinje, velikega dvorišča in velikega vrta se po ceni proda. Poizve se v Stritarjevi ulici št. 18. 2289

Prima bukova drva, rezana, 200 K meter, mehke kolobarje in premog se dobiva pri tvrdki Lippert, Tattenbachova ulica št. 13. 2286 3-1

Dvonedropna hiša, v sredini mesta, solidno zidana, z 11 stanovanji 1-3 sob, veliko podstrešje za napravo stanovanj, prostorne obokane kleti, veliko dvorišče z vrtom, se takoj proda. — Vprašati pri hišnem oskrbniku Gosposka ulica 50, vrata 6, od 8.—10. in 13.—16. ure. 2287

Gostilna „Pri treh ribnikih“. Vsako nedeljo koncert. Začetek ob 15. uri. Muzla in topla jedila, izvrstno staro in novo vino ter sveže pivo. Za obilen obisk se priporoča Karl Princič. 2295

Citre na prodaj. Vprašati v Studencih pri Mariboru, Aleksandrova cesta 19. 2298

Higijenična brivnica se vsem priporoča. Prvovrstna postrežba. Vjekoslav Gjurin, Jurčičeva ulica 9. 1850

Leseno pohištvo
Železno pohištvo
Tapetn. pohištvo
Pisarn. pohištvo
Posteljna oprava
Preproge
Zavesa 227
Blago zapohištvo
Posteljno perje
Izvanredno nizke cene
v zalogi pohištva

Karol Preis
Maribor
Gosposka ulica št. 20
Pirchanova hiša.
Svobodni ogledi
Gonid brezplačno

Veterinarska uprava

Brzojavi:
PATRIASERUM SUBOTICA

Državna kontrola

Telefon:
SUBOTICA 60 - BEOGRAD 753

ZAVOD ZA PROIZVAJANJE SERUMOV BEOGRAD-SUBOTICA
PRVI DOMAČI PROIZVOD

ki proizvaja in razpošilja zaščitno in zdravilno cepilo in serum v vsaki količini in vedno v svežem stanju zoper sledeče bolezni: BEDRENICA (VRANIČNI PRISAD), SVINJSKA KUGA, SVINJSKI VRBANAC (RDEČICA), SVINJSKA SEPTIKEMIJA (ZARAZA), KOLERA PERUTNINE, ŽDREBEČAK (SMOLIKA), EPIDEMIČNI POBACAJ (POMETAVANJE), PETEHIJALNA GROZNICA I.T.D.

Proizvajamo nadalje MURINO za pokončavanje miši in RATINO za pokončavanje podgan.

Brezplačno stavljanje diagnoze Brezplačne strokovne informacije

**Zameniam
stanovanje**

v Sodni ulici, obstoječe iz dveh lepih čednih sob, kuhinje in vsemi pritliklinami, z električno razsvetljavo, za večje od treh do štirih sob z električno razsvetljavo, kjerkoli si bodi v mestu na levem bregu Drave. Naslov se lave v upravi.

**Prvovrstne zaklane
pitane svinje**

garantirano 70 odst. slanine, kilogram po K 80 do 84 pri **KNAFELC & Šuc, klavarnica** stanovanje Loška ulica šte. 5. 2299

SLAVENSKA BANKA

D. D.

Podružnica Maribor,

Aleksandrova cesta šte. 11
(preje Jugoslovanska Union-Banka, oziroma Mariborska eskomptna banka.)

Zagreb Ljubljana Beograd

Bjelovar, Brod n/S., Celje, Dubrovnik, Gornja Radgona, Kranj, Monoštor (Baranja), Murska Sobota, Osijek, Sombor, Sušak, Sabac, Sibenik, Skofja Loka, Velikovec, Vršac.

Agencija: Buenos Aires (Argentina).

AFILIACIJE:

Budapest: Balkan Bank r. t.
Split: Jugoslovanska Industrijska banka. 1933
Wien: Bankhaus Milan Robert Alexander.

Delniška glavnica in rezerve

ca. K 200.000.000—

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje

Zaloga čevljev
lastnega izdelka

Dragotin Roglič, Koroška cesta šte. 19, Maribor
Komisijska zaloga pri Betki Lešnik, Gosposka ul. 14

:: „KARO“ ::
varstvena znamka

VELIKA KAVARNA KLUB-BAR

DANES V SOBOTO 18.

ELITNI KONCERT

DANES V SOBOTO 18.

19. NEDELJA 19.
VELIKI VEČERNI KONCERT
Brez zvišanja cen.

— pomnoženega salonskega orkestra J. KAPLANEK —
1. Peer Gynt: Suita I. Grieg
2. Amorjeva idila, (flavta solo) g. Šimek
3. H-mol simfonija Schubert
4. a) Ksenija interm. (iz opere) Parma
b) Jadransko morje Hajdrik
5. Carmen, (fantazija iz opere) Bizet
VSTOPNINA PROSTA BREZ ZVIŠANJA CEN VSTOPNINA PROSTA

19. NEDELJA 19.
Five o'clock tea
KLUB-BAR
plesna revija — specijalni koncert

Trgovski vajenec

z dobrimi šolskimi spričevali, zdrav in krepek, če mogoče iz dežele, se takoj sprejme v trgovino mešane stroke na deželi. Oglasi se naj pošljejo na upravo pod „Merkur št. 120“. 2253 2-2

Iščejo se

proti visoki proviziji vestni, v Medjimurju in Prekmurju dobro uvedeni akviziterji za prodajo „Pravega Diana-francoskega žganja“. — Ponudbe z referencami na upravo „JUGOPHARMACIA“ ZAGREB 2282 2-1 PRILAZ 12

Prodaja vsakovrstnega
manufakturnega blaga
po jako znižanih cenah

FRANJO MAJER
Maribor, Glavni trg št. 9.

Seno, slamo, drva, premog, žito, krompir, sadje in druge deželne pridelke kupuje in prodaja **ANDREJ OSET, Maribor, Aleksandrova cesta št. 57. Telefon št. 88.** 1328

DAMSKE KOSTUME J. NAVERŽNIK

v Marijini ulici 24/1, odlikovana z zlato kolajno na obrtni razstavi. Točna postrežba! — Solidne cene! Istotam se sprejme tudi učenka. 2288

Drva za kurjavo

cela in tudi rezana prodaja po konkurenčni ceni nova lesna trgovina, Mlinska ul. 29. Sprejmejo se istotam tudi „agenti“. 2283

POZOR!

Zimske in športne obleke, raglanc, površnike, damske kostume in plašče izdeluje najceneje in po najmodernejšem kroju **Dominik Fabjančič Jurčičeva ulica 5/I.** 2050

NAZNANILO.

P. n. občinstvu vljudno naznanjam, da sem prejel iz Češke veliko množino blaga za perilo, obleke ter krojaške potrebščine, katero je vsled znižanja mezd na Češkem in povišanja naše valute približno 40 odstotkov ceneje kakor je bila prejšnja zaloga. Tako se dobi n. pr. sedanje platno za perilo, 78 cm široko, za K 44, fino sukno za damske kostume, 140 cm široko, po K 160, moško sukno 140 cm široko po K 250. — Stari zalogi sem tudi cene znižal tako, da je omogočeno tudi revnim slojem še poceni nabaviti si obleko in vse druge potrebščine za zimo. Priporočam nakup, dokler traja zaloga. 2236 6-3

J. N. Šoštarčič, Maribor, Aleksandrova cesta 13.

Industrijalec išče primerno stanovanje

obstoječe iz 2—3 sob in kuhinje s pritliklinami, po možnosti s kopalnico, najraje v bližini parka ali sredini mesta. Ponudbe pod „Industrijalec 10.000“ na upravo lista.

la svinjska mast pitane goske kranjske klobase

se dobijo po najnižjih dnevnih cenah pri tvrdki Vračarič & Šorn, Maribor, Jurčičeva ulica 11.

Hiša v Mariboru

dvonadstropna z vrtom, pripravna za obrt ali tovarno, blizu glavnega kolodvora, se takoj prodaja za 450.000 K. Cenjene ponudbe na oglasni zavod I. Sušnik, Maribor, Slovenska ulica št. 15. 2296 2-1

Stojnina na železnici povišana za Din 10— na uro!

Za brzo prevažanje dospelih pošilk se priporoča

JADRAN d. z. o. z. prej REITINGERJEV naslednik

PISARNA MELJSKA CESTA 1 - TELEFON ŠT. 33. Največje in najstarejše podjetje za prevažanje v mestu 32 vozov, 5 pohišt. vozov, 2 tov. avtomobila. 2300 10-1

ROGAŠKA SLATINA

2281

Podrobna pojasnila daje ravnateljstvo.

ZIMSKA SEZONA NOVEMBER — MAREC

Zdravilišče otvoreno celo zimo. Zdravljenje želodčnih, črevesnih in živčnih bolezni.